Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Factsheet Terwolde-Veessen

Ruimte voor de Rivier 2.0

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met extreem weer, zoals heftige regenbuien. Rivieren moeten dan in korte tijd veel water afvoeren. De kans op overstromingen neemt toe. Ook dan willen we droge voeten houden. Zeker omdat de ruimtedruk in Nederland groot is. Daarom heeft de rivier op sommige plekken meer ruimte nodig. Waar straks te weinig ruimte is, reserveren we nu ruimte voor de rivier.

Wat gebeurt er?

Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 heeft onderzocht waar in de toekomst knelpunten in het rivierengebied ontstaan. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onder andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. Op basis hiervan heeft het programma in september 2026 een voorstel uitgebracht aan het kabinet. Daarin staat op welke locaties ruimte gereserveerd kan worden om aan de rivier te geven. Begin december 2026 neemt het kabinet een besluit op basis van het voorstel. Tot die tijd is er nog niets besloten.

Het besluit gaat over het laten vervallen of behouden van reserveringen en het aanwijzen van globale locaties om nieuwe ruimte te reserveren. Dit betekent dat voor de aan te passen bestaande reserveringen en de globale locaties de precieze grenzen van de reserveringsgebieden nog niet vaststaan. Ook nemen we nu nog geen maatregelen. We houden nu alleen de ruimte beschikbaar om in de toekomst maatregelen te kunnen nemen. Vanaf 2027 stellen we het precieze gebied van een reservering vast in afstemming met de omgeving. Tegelijkertijd zoeken we naar kansen voor bijvoorbeeld natuurherstel, de scheepvaart of recreatie. Medeoverheden, zoals gemeenten, waterschappen en provincies, hebben inspraak in dit proces. Ook inwoners kunnen op dit besluit reageren.

Wat betekent dit voor gemeenten en inwoners?

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. Als een eenmaal gebied gereserveerd wordt, gelden er extra regels. Kleinschalige of tijdelijke ontwikkelingen zijn vaak nog toegestaan, maar grootschalige projecten zijn niet zomaar meer mogelijk. Denk aan een nieuwe woonwijk, de bouw van een appartementencomplex of een grote bedrijfsuitbreiding. De komende tijd werken we uit wat dit concreet betekent. Ook bepalen we of en op welke manier er compensatie komt voor mensen die hierdoor geraakt worden.

Een reservering van ruimte voor de rivier kan lokaal impact hebben. Bijvoorbeeld op gemeenten, inwoners en ondernemers die de ruimte nu gebruiken. Of die hier plannen hebben voor in de toekomst. We begrijpen dat deze gebruikers zich zorgen kunnen maken over een reservering van het gebied. En dat zij zo snel mogelijk duidelijkheid willen. We werken aan de antwoorden op deze vragen.

Wat staat er in dit document?

In dit document lees je specifieke informatie uit het voorstel over de reservering in Terwolde-Veessen. We leggen uit waarom het voorstel is juist deze locatie te reserveren, wat het knelpunt in de rivier is en welke maatregelen in de toekomst passend kunnen zijn.

Hoe nu verder?

De besluiten vanuit het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 maken deel uit van het Ontwerp Nationaal Waterprogramma 2028-2033 (NWP). Daarin staat al het beleid over de Nederlandse rivieren. Het NWP wordt eind december 2026 gepubliceerd. Vanaf dat moment kan iedereen hier een half jaar lang op reageren. Op het Platform Participatie lees je hoe dat werkt. Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 communiceert zelf ook over dit proces. Alle reacties worden door het Rijk beoordeeld en verwerkt in een openbare reactienota.

Meer informatie

Op onze website vind je meer informatie. Je kunt je hier ook abonneren op onze nieuwsbrief of aanmelden voor de webinars waarin we geïnteresseerden elk kwartaal bijpraten.

Figuur 1 Globale locatie Terwolde-Veessen.

Terwolde-Veessen

In Terwolde-Veessen is nog geen gebied gereserveerd voor de rivier. Het voorstel is om hier voor de toekomst wel ruimte te reserveren. Zie de kaart voor de globale locatie die daarvoor is aangewezen. Het gaat naar schatting ongeveer om 1000-1500 ha grond.

Waarom is hier ruimte nodig?

Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid water toe en stijgen de waterstanden. Daarom moeten we iets doen om het risico op overstromingen te beperken. Er zijn twee opties: de dijken verder verhogen, of de rivier meer ruimte geven zodat de waterstanden verlagen.

Er is een versmalling van de IJssel bij Deventer. De IJssel bij Deventer is smal. De rivier heeft op een aantal plekken te weinig ruimte. Er is weinig ruimte tussen de stad Deventer aan de oostkant, de bruggen over de IJssel en het monumentale stadspark 'de Worp'. Ook is de ruimte beperkt door de bebouwing langs de dijk aan de westkant van Deventer. Bij hoogwater kan het water hier minder makkelijk doorheen stromen. Zo'n versmalling in de rivier zorgt voor hogere waterstanden bij en rond Deventer. Bij Zutphen merk je dit effect bijvoorbeeld ook nog. En hogere waterstanden betekent ook: dijken verder verhogen.

De dijken bij Deventer kunnen niet veel verder verhoogd worden. Dijkverhoging bij Deventer is lastig. Deventer ligt direct aan de oostkant van de IJssel. Hier loopt de dijk langs hoge grond dwars door het stadscentrum en de Lebuinuskerk. De dijk kan niet veel meer verhoogd worden zonder dat het zicht van de stad op de rivier verloren gaat. Dat zou ten koste gaan van de relatie tussen stad en rivier. Ook is een verhoging van de dijk technisch complex, onder andere omdat deze door de stad loopt.

Aan de westkant is weinig ruimte voor verhoging van de dijk vanwege het monumentale stadspark ‘de Worp’ en bebouwing ernaast. Daarom kijken we naar andere manieren om overstromingen in de toekomst te voorkomen. Zo kunnen we waterstanden ook verlagen door meer ruimte aan de rivier te geven.
De benodigde dijkverhoging bij Deventer kan in de toekomst worden beperkt doordat een maatregel bij Deventer-Twello en Terwolde-Veessen stroomopwaarts zorgt voor een waterstandsverlaging.

De dijken bij Zutphen kunnen niet veel verder verhoogd worden. Een maatregel bij Terwolde-Veessen heeft ook op andere plekken langs de rivier effect. Dit zou bijdragen aan een lagere waterstand bij Zutphen. Want ook daar is het verhogen van de dijk lastig. De stad wordt beschermd door een kademuur die technisch moeilijk te verhogen is. Ook in Zutphen zou een verhoging ervoor zorgen dat het zicht van de stad op de rivier verloren gaat.

Onvoldoende ruimte in de uiterwaarden. Je kunt ook buitendijks, in de uiterwaarden, meer ruimte voor de rivier creëren. Daardoor zullen de waterstanden ook zakken. Daarom stelt het programma dit ook voor als onderdeel van de oplossing. Alleen is er in de uiterwaarden niet veel ruimte meer beschikbaar. De rivier is er smal en eerder zijn er ook maatregelen genomen. De maatregelen die hier nog mogelijk zijn, verlagen de waterstand wel. Maar niet genoeg om de hogere waterstanden door klimaatverandering in de toekomst op te vangen.
Een mogelijke oplossing voor dit knelpunt is een bypass: een extra geul die bij hoge waterstanden een deel van het water afvoert. Omdat hiervoor in het uiterwaardengebied geen ruimte beschikbaar is, zou deze geul landinwaarts van de dijk moeten komen. Zo kan de waterstand van de IJssel bij Deventer én verder stroomopwaarts bij Zutphen dalen. Om deze optie voor de toekomst open te houden, is het belangrijk dat we hier nu al ruimte voor te reserveren.

Figuur 3 Dijkverhoging in Deventer is lastig.

Waarom hebben jullie gekozen voor deze locatie? En niet verderop langs de rivier of aan de overkant?

Het is logischer om hier een globale locatie te selecteren aan de westkant van de IJssel. Dit heeft meerdere redenen. Zo ligt Olst aan de overkant tegen de dijk aan, hier is de ruimte dus beperkt. Bovendien ligt de westkant van de IJssel lager dan de oostkant. Daarom is het niet logisch om een maatregel aan de oostkant te nemen. Tenslotte kan een maatregel aan de westkant de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld en een mogelijke maatregel bij Deventer-Twello op een logische manier aan elkaar verbinden, omdat deze dan in elkaars verlengde liggen.

Huidig gebruik en ontwikkelingen in het gebied

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. In de omgeving van de globale locatie staan woningen en bedrijfspanden en er vindt landbouw plaats. Ook is er sprake van cultuurhistorische waarde van oude ontginningslandschappen. Vanaf 2027 zal het programma in goed overleg met gemeenten de precieze grenzen van de reservering bepalen.

Deze factsheet is een uitgave van:
Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Vragen over reserveringsgebieden?
Neem contact met ons op via
info@ruimtevoorderivier.nl.